

METODA DESCHISĂ DE COORDONARE (MDC) ÎN DOMENIUL PROTECȚIEI ȘI INCLUZIUNII SOCIALE. DIMENSIUNEA PARTICIPATIVĂ A MDC

MIHAELA LAMBRU

Metoda deschisă de coordonare este considerată astăzi o nouă tendință de guvernare, promițând mai multă eficiență și coerență în politicile de guvernare europene. Articolul de față are intenția de a prezenta principalele caracteristici ale instrumentelor MCD, evoluția sa de-a lungul ultimei decade și implicațiile sale pentru noii membri UE, ca România. MCD ca instrument de politici are o structură duală: pe de o parte, este un instrument ce generează producerea de cunoaștere generală, iar pe de altă parte este un proces ce vizează să sprijine participarea, să încurajeze autoritățile publice spre a-și deschide politicile către actorii politicilor sociale cu care interacționează. Acest articol examinează condițiile în care MCD este implementată în România, ca nou stat UE și condițiile care pot ajuta țara noastră să beneficieze de pe urma cadrului de politici generat de MCD.

Cuvinte-cheie: guvernare, politici sociale/mediu social, incluziune socială, participare.

Metoda deschisă de coordonare (MDC) reprezintă un instrument relativ nou de coordonare de politici publice la nivelul Uniunii Europene, incluzând în aria sa de competență un evantai destul de larg de politici din domeniul social, de la angajare, la protecție socială și incluziune socială, pensii, sănătate. În ultimii ani asistăm la utilizarea MDC tot mai mult și în anumite zone ale politicilor de mediu, învățământ și cercetare. MDC este un instrument de coordonare complex și flexibil, care aduce cu sine o serie de promisiuni interesante și în zona subsidiarității și a bunei guvernări în Uniunea Europeană (Mărginean, 2003).

Articolul de față își propune să analizeze modul de operare al MDC în aria politicilor din domeniul protecției sociale și incluziunii sociale, punând accentul pe problematica dimensiunii participative a MDC. În cadrul articolului ne-am propus să prezentăm instrumentul și procesul MDC, să vedem cum a fost înțeles și aplicat acesta în statele membre, inclusiv România, să analizăm specific aspectele legate de buna guvernare și consultarea/ participarea actorilor sociali la realizarea strategiilor din domeniu.

Adresa de contact a autorului: Mihaela Lambru, Facultatea de Sociologie și Asistență Socială, Bd. Schitu Măgureanu nr. 9, sector 5, București, email: lambruadf@b.astral.ro.

Pentru realizarea articolului am utilizat analiza de date secundare: analiza documentelor legislative europene și din România, strategii de profil, comunicări ale instituțiilor europene (Comisia Europeană, Consiliul European, Parlamentul European), informații distribuite electronic de partenerii sociali, platforme și rețele europene din domeniul social.

În cadrul *Summit*-ului de la Lisabona din 2000 s-a convenit asupra faptului că Uniunea Europeană trebuie să-și modernizeze și întărească eforturile legate de realizarea modelului social european. Statele membre și Comisia Europeană au decis să ia măsuri care să conducă la eradicarea sărăciei în UE, până în 2010. Consiliul European de la Lisabona a convenit asupra stabilirii metodei deschise de coordonare (MDC), utilizată cu succes în domeniul politicilor privind angajarea, ca mecanism de coordonare pentru țările membre în domeniul politicilor de combatere a excluderii sociale.

Problematika „bunei guvernări” este esențială pentru implementarea cu succes a MDC și pentru legitimarea utilizării MDC în statele membre. Obiectivele MDC pentru domeniul protecției sociale și incluziunii sociale adoptate la Consiliul European din martie 2006 și reconfirmate în 2008 subliniază clar importanța promovării bunei guvernări, transparenței și implicării factorilor interesați în elaborarea, implementarea și monitorizarea politicilor. Mai mult, unul dintre obiectivele specifice legate de incluziunea socială precizează faptul că politicile în domeniu trebuie să fie bine coordonate și să implice toți actorii relevanți, de la actori guvernamentali la ONG, incluzând persoanele aflate în stare de sărăcie.

Metoda deschisă de coordonare (MDC) reprezintă un proces prin care statele membre UE cad de acord să-și coordoneze politicile printr-un proces de învățare mutuală și schimb structurat de informații. MDC este aplicată în ariile sectoriale de politică publică în care UE are competențe limitate, conform prevederilor tratatelor UE, dar în care statele membre consideră că pot aduce valoare adăugată prin cooperare și coordonare la nivel european. MDC este un instrument care ajută statele membre în eforturile de reformă, respectându-le competențele legale. Adesea găsim referire la MDC ca la o a treia formă de guvernare UE, alături de politicile comune ale UE și mecanismele de coordonare interguvernamentală.

MDC este privită ca un nou mod de guvernare în UE, alături de modelul tradițional de guvernare reprezentat de metoda comunitară. În cadrul Metodei comunitare, Comisia Europeană are un rol important în realizarea de propuneri legislative și de politică publică, care apoi sunt discutate și adoptate de către Consiliul de Miniștri și Parlamentul European. Odată adoptate, atribuțiile legate de implementarea deciziilor revine Comisiei Europene. Execuția politicilor este în mâna Comisiei și guvernelor naționale, iar de respectarea legislației se ocupă Curtea Europeană de Justiție. Comparativ cu caracterul puternic normativ și autoritar al metodei comunitare, MDC apare ca fiind un instrument mult mai flexibil, un mod de guvernare care nu este bazat pe legislație și care asumă implicarea în elaborarea, implementarea și evaluarea politicilor a unui evantai larg de actori, incluzând actori privați din sfera societății civile.

În cadrul MDC, statele membre cad de acord asupra unor obiective comune, utilizează indicatori comuni, pregătesc rapoarte naționale strategice care stabilesc linii strategice de politică publică care vizează atingerea unor obiective comune, evaluează aceste strategii împreună cu Comisia Europeană prin intermediul unor rapoarte de monitorizare comune (Joint Report).

De la lansare, din 2000 până astăzi, mecanismul MDC a evoluat permanent, integrând treptat noi zone de politică publică, modernizându-și principiile și metodologia de aplicare. În 2006, statele membre, pornind de la experiența avută în domeniul incluziunii sociale și pensiilor, au decis să extindă utilizare MDC și la politicile de sănătate. Consolidarea MDC în domeniul protecției sociale și incluziunii sociale (OMC SPSI) își propunea să crească eficacitatea acțiunilor statelor membre spre realizarea obiectivelor comune în domeniu, să sprijine crearea și diversificarea locurilor de muncă, să promoveze o mai mare coeziune socială și egalitate de șanse pentru toți cetățenii UE, să îmbunătățească dimensiunea participativă a politicilor publice, prin implicarea mai bună a actorilor societății civile în procesul de decizie.

Tabelul nr. 1

Etape în evoluția MDC

2001–2003	Realizarea primelor Planuri naționale de acțiune în domeniul incluziunii sociale (PNAInc). Cele 15 State Membre ale UE sunt rugate să pregătească primele Planuri Naționale de Acțiune în domeniul Incluziunii Sociale în care să prezinte provocările cu care se confruntă în domeniul luptei împotriva sărăciei și excluziunii sociale și să-și prezinte strategiile de acțiune, obiectivele și țintele pentru perioada 2001–2003.
2003–2005	Realizarea celui de-al doilea ciclu de Planuri naționale de acțiune în domeniul incluziunii sociale (PNAInc) de către cele 15 state membre.
2004	Cele 10 noi state membre își lansează PNAInc pentru perioada 2004–2006.
2006–2008	Realizarea primelor planuri naționale de acțiuni în domeniul protecției sociale și incluziunii sociale. Ca urmare a deciziei de modernizare a MDC în domeniul protecției sociale și incluziunii sociale, statelor membre li s-a cerut să pregătească planuri naționale în cele trei arii de politici: în domeniul incluziunii sociale, pensiilor și politicilor de sănătate și îngrijiri pe termen lung și să le prezinte comisiei sub forma rapoartelor naționale cu privire la strategiile pentru protecția socială și incluziune socială.
2008–2010	Realizarea celui de-al doilea ciclu de Planuri naționale de acțiune în domeniul protecției sociale și incluziunii sociale. Pentru acest ciclu de MDC PSIS, obiectivele agreate în 2006 rămân neschimbate, dar pentru prima dată ele sunt aliniate cu strategia în domeniul creșterii economice și angajării. Statele membre (aici incluzând și cele două noi state membre, România și Bulgaria) au fost rugate să pregătească Rapoarte naționale strategice pentru perioada 2008–2010 în domeniu, pentru care vor prezenta și rapoartele de monitorizare aferente în domeniile agreate pentru MDC – incluziune socială, pensii și sănătate și îngrijiri pe termen lung.

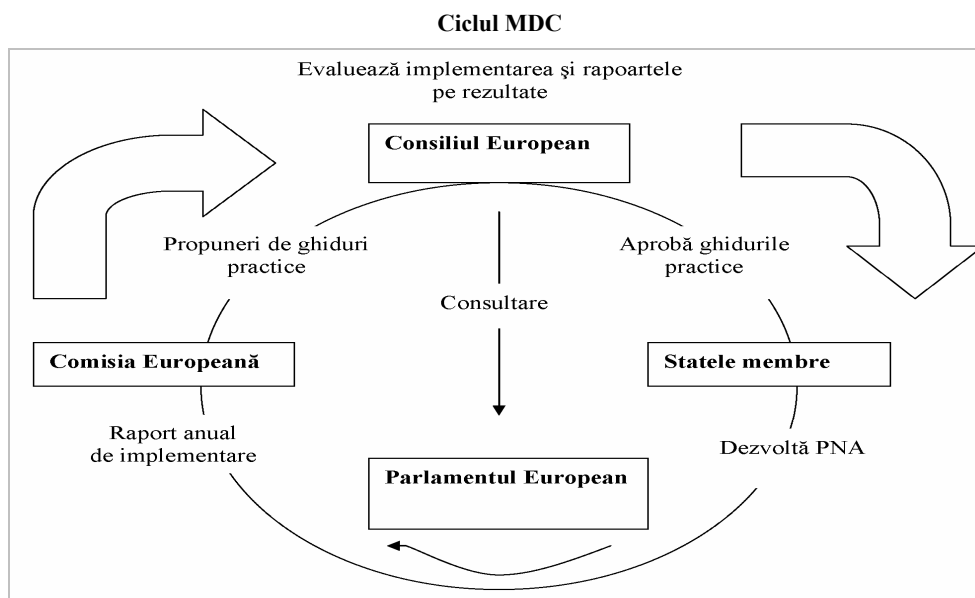
Așa cum observăm din tabelul de mai sus, domeniile vizate de acest proces de consolidare a MDC în domeniul protecției sociale și incluziunii sociale sunt:

eradicarea sărăciei și excluderii sociale; pensii adecvate și sustenabile, servicii de sănătate accesibile, de bună calitate și politici sustenabile în domeniu.

Statele membre agreează asupra unor obiective și ținte comune pe care își propun să le realizeze în diverse arii sectoriale de politici. Odată pe an, statele membre trebuie să prezinte Comisiei un raport cu privire la modul în care s-a progresat spre realizarea obiectivelor propuse și să prezinte prioritățile pentru perioada următoare. Odată la trei ani, statele membre trebuie să prezinte comisiei rapoarte mai substanțiale pe toate domeniile vizate de MDC.

Anual, comisia europeană analizează informațiile primite de la statele membre și produce un raport consolidat de evaluare a progreselor, integrând evoluțiile din statele membre. Acest raport intitulat *Joint Report on Social Protection and Inclusion* este redactat de către Comisia Europeană și Consiliul European.

Figura 1

Sursa: adaptat după Kohl și Vahlpahl (2004).

Consiliul European de la Lisabona (2000) a stabilit caracteristicile procedurii specifice MDC. Implementarea scopului strategic MDC va fi facilitat prin aplicarea noii metode de coordonare care va genera bune practici comune și mai mare convergență către atingere unor scopuri comune ale Uniunii Europene. MDC își propune să ajute statele membre să progreseze permanent către atingerea obiectivelor comune, prin:

- stabilirea unor ghiduri de bună practică, linii directoare, combinate cu calendare specifice de realizare a scopurilor pe termen scurt, mediu și lung;

- stabilirea, în situații specifice, de seturi de indicatori calitativi și cantitativi față de care țările membre să-și definească progresele și să-și poată compara realizările;
- stabilirea unor ținte comune de atins pentru țările membre, prin asumarea la nivel național a liniilor directe stabilite la nivel european, ținând seama de particularitățile naționale;
- monitorizare și evaluare periodică, evaluări comparative comune (*peer review*), astfel încât țările membre să poată utiliza un sistem de învățare permanentă, pornind de la experiențe comun împărtășite.

MDC – ÎN DOMENIUL PROTECȚIEI SOCIALE ȘI INCLUZIUNII SOCIALE

La inițiativa Comisiei, în 2000, strategia adresând problematica excluderii sociale a fost adoptată de către Consiliul European de la Lisabona (2000). Astfel, domeniul politicilor vizând combaterea excluderii sociale a fost integrat abordării strategiei Lisabona, într-un pachet coerent grupând politici în domeniul social, angajării și politicilor economice, toate acestea având un grad de interdependență ridicat.

Pornind de la această interdependență, strategia în domeniul incluziunii sociale este legată de domeniul politicilor economice și de caracteristicile Pieții Comune. Elementul cel mai evident de interdependență este dat de faptul că integrarea persoanelor defavorizate și cu risc de excludere socială trebuie să se realizeze în piața muncii, iar criteriul de angajabilitate (ca mijloc de a evita excluderea socială) este foarte important în măsurarea succesului politicilor de incluziune socială.

Scopurile strategiei aprobate de Consiliul European de la Nisa (decembrie 2000) vizează:

- Facilitarea participării pe piața muncii și accesul egal la resurse, drepturi, bunuri și servicii;
- Prevenirea riscului de excludere socială;
- Sprijin pentru persoanele vulnerabile;
- Mobilizarea instituțiilor responsabile (Consiliu 200b:5).

Aceste obiective au fost acceptate de către Consiliul pentru probleme sociale care a premers lucrările Consiliului European. Statele membre au agreeat să realizeze planurile naționale de acțiune și promovare a incluziunii sociale (PNAInc) acoperind o perioadă de doi ani, începând cu iunie 2001. Aceste documente au fost apoi analizate de către Comisie cu ajutorul unor experți externi și s-a realizat un raport comun, stabilindu-se opt domenii de acțiune principale pentru țările membre:

- dezvoltarea unei piețe a muncii inclusive și promovarea angajării ca un drept și o oportunitate pentru toți;
- garantarea unui venit adecvat și a resurselor necesare pentru o viață demnă;

- eliminarea dezavantajelor în educație;
- ocrotirea solidarității familiale și protecția drepturilor copilului;
- asigurarea unor condiții bune de locuit pentru toți;
- garantarea accesului egal la servicii (sănătate, transport, asistență medicală, cultură, timp liber, servicii legale);
- îmbunătățirea calității serviciilor oferite către populație;
- regenerarea zonelor de deprivare multiplă, în sensul elaborării strategiilor de soluționare a problemelor din aceste zone (din rural și urban), în vederea reintegrării acestora în circuitul economic și social.

Planurile naționale de acțiune și promovare a incluziunii sociale, pornind de la aceste obiective comune, au o bază clară de coordonare, răspunzând prin acțiunile lor unor probleme de politică publică comun identificate, prin respectarea priorităților și condiționalităților specifice fiecărei țări.

Comisia pentru politică socială a selectat indicatori prin care să se monitorizeze progresele în direcția atingerii obiectivelor stabilite prin strategie. Sub președinția belgiană, în septembrie 2001, a fost organizată o conferință cu privire la indicatorii pentru incluziune socială cu titlul „Indicators for Social Inclusion: Making Common European Union Objectives Work”, în cadrul căreia s-a căzut de acord asupra selectării de indicatori specifici. A fost propus un sistem de monitorizare structurat pe trei niveluri: primar secundar și terțiar. În timp ce primele două niveluri, primar și secundar, conțineau indicatori comuni pentru toate țările membre, indicatorii terțiar reprezintă indicatori utilizați de fiecare țară, fiind construiți ca să reflecte specificul național și circumstanțele de politică internă, iar responsabilitatea construcției lor a revenit țărilor membre. Acești indicatori inițiali, numiți și indicatori *Laeken* după numele Consiliului European de la Laeken, din decembrie 2001, unde a fost adoptată decizia finală, au fost revizuiți în 2006, cu ocazia lucrărilor Consiliului European. În cadrul acestui Consiliu European, au fost stabilite trei obiective-cadru pentru politica în domeniul protecției și incluziunii sociale, integrând domeniile-cheie, respectiv *incluziune socială, pensii, sănătate și îngrijire pe termen lung*. Cele trei obiective sunt:

- Coeziunea socială, egalitatea între bărbați și femei și oportunități egale pentru toți, printr-un sistem de protecție socială și politici de incluziune socială adecvate, accesibile, sustenabile financiar, adaptabile și eficiente;
- Corelarea măsurilor pentru implementarea obiectivelor Strategiei de la Lisabona cu cele pentru implementarea Strategiei de dezvoltare durabilă;
- Asigurarea „bunei guvernări” bazate pe transparență și implicarea tuturor factorilor interesați în elaborarea, implementarea și monitorizarea politicilor.

Metodologia MDC este folosită în diverse domenii, având o arie de aplicare extinsă în toate zonele de politică publică în care metoda comunitară nu intervine eficient. Pornind de la această diversitate de aplicații, o primă distincție poate fi făcută între domeniile în care există codificări realizate prin intermediul tratatelor sau nu. Dacă aplicarea MDC este codificată în tratate, cum este cazul domeniului

legat de creștere și stabilitate economică sau politicile în domeniul angajării, putem vorbi despre un nivel mai înalt de instituționalizare. În acest caz, MDC reprezintă un pas înainte către o integrare mai accentuată în aria respectivă de politică publică. În cazul în care nu există codificare în tratate, MDC reprezintă un progres în direcția procesului de integrare, pornind de la identificarea unor preocupări și obiective de politică publică comune, în arii sectoriale în care integrarea până la introducerea MDC părea nerealizabilă.

Tabelul nr. 2

Instituționalizarea MDC în diverse domenii de politică publică

	Pactul de stabilitate/ Creștere economică	Angajare	Incluziune socială	Pensii	Sănătate
Codificat în tratate	x	x	Foarte vag		
Obiective/ținte	x	x	x	x	
Ghiduri de bună practică		x			
Rapoarte naționale (NAP)	x	x	x	x	
Rapoarte comune (Joint Reports)		x	x	x	
Recomandări	x	x			
Sancțiuni	x				
Programe de acțiune			x		

Sursa: preluat și adaptat după Skellaropoulos (2004: 68).

În tabelul de mai sus observăm cum MDC poate fi diferențiată în funcție de diverse aspecte procedurale, cum ar fi: stabilirea de scopuri specifice de atins de către țările membre, existența unor ghiduri metodologice care să reglementeze procesul, obligativitatea realizării de planuri naționale de acțiune, dacă se realizează sau nu rapoarte comune și aspecte normative legate de existența unor recomandări pentru țările care nu reușesc să se apropie, prin acțiunile lor specifice, de obiectivele propuse. Astfel, analizând informațiile structurate în tabel, se poate vedea faptul că MDC a permis o penetrare a zonei de politici sociale și securitate socială cu proceduri supranaționale de cooperare și coordonare de politică publică, deși caracterul statutoriu al acestei penetrări rămâne încă foarte flexibil și slab. Acest lucru se explică prin faptul că aceste tipuri de politici sunt slab reglementate sau nereglementate prin legislația europeană, fiind atributul politicilor naționale. Mai mult, aceste politici sunt dificil de integrat și coordonat prin legislație *hard*, deoarece sunt foarte dependente de evoluțiile și caracteristicile socioeconomice specifice fiecărei țări, de profilul de stat al bunăstării din fiecare țară.

MDC facilitează integrarea sau „europenizarea” politicilor sociale prin utilizarea unor instrumente de politică publică de tip regulativ, evitând sarcina imposibilă de a impune modele comune de redistribuție (politici redistributive).

Exemple foarte bune în acest sens sunt reglementările în domeniul siguranței la locul de muncă sau dialogul social, dar și politicile de completare a fondurilor programelor naționale cu surse europene de tipul fondurilor structurale (vezi fondul social european), care nu schimbă natura și orientarea politicilor naționale în mod substanțial. Datorită contextului național și ideilor specifice legate de profilul statului bunăstării, dar și ideilor tradiționale legate de justiția socială, politicile de tipul incluziunii sociale, pensii, sănătate, angajare sunt greu de integrat. Aceste politici sunt foarte bine conturate și puternic bugetate la nivel național, sunt dependente de o anumită abordare filozofică și practică asupra statului bunăstării, sunt cele care dau conturul structurii politicilor redistributive într-o anumită țară. În aceste cazuri, MDC, procesul ei specific, oferă oportunități de coordonare foarte interesante, care respectă specificul național, ajută la realizarea de consens transnațional și evoluția către scopuri și obiective de politică socială comun acceptate la nivel european.

DIMENSIUNEA PARTICIPATIVĂ A MDC

MDC își propune să fie o metodă participativă, să aducă o nouă dimensiune problematicii guvernării, prin promovarea politicilor participative. Una dintre caracteristicile principale ale MDC o reprezintă implicarea factorilor interesați (*stakeholderi*) în procesul de decizie în politica publică, prin implicarea directă a cetățenilor sau prin implicarea lor indirectă, mediată de structurile societății civile. Altfel spus, MDC este o metodă participativă, în care toți actorii subsistemului de politică publică participă la diferite niveluri, într-o logică multinivel. În cadrul concluziilor Consiliului European de la Lisabona a fost menționat faptul că „Uniunea, Statele Membre, nivelurile locale și regionale, dar și partenerii sociale și societatea civilă, vor fi implicați activ, utilizând diverse forme de parteneriat” (Consiliul european, 2000:10). Parteneriatul reprezintă un instrument pentru modelul nou, reformat de guvernare, iar actorii societății civile, consultați, implicați în procesul de decizie, sunt cei care dau substanță MDC.

Cadrul MDC oferă actorilor sociali oportunitatea de a-și face cunoscute prioritățile la nivel european.

Din punct de vedere instituțional, Comisia Europeană joacă un rol important în diversele arii de politică publică în care aplicăm MDC, cu diferențe specifice determinate de existența unor prevederi specifice în cadrul Tratatelor care să ceară utilizarea MDC (exemplu: în domeniul angajării). Comisia, datorită caracterului ei permanent, are rolul de a ține prioritățile pe agendă, de a monitoriza procesul, de a aduna și sintetiza informații, de a face presiuni pentru a instituționaliza participarea.

În domeniul social, MDC vine în continuarea unor alte metode de coordonare de politici exersate în cadrul UE, cu mai mult sau mai puțin succes. Putem aminti aici mecanisme de tip armonizare de politici, reglementare minimă sau legislație

negociată. MDC oferă posibilitatea depășirii limitelor armonizării legislative, permițând actorilor sociali din UE să reflecteze împreună și să găsească soluții coordonate la o serie de aspecte problematice, în care evoluția legislației și practicilor a fost destul de lentă (exemplu: politici în domeniul egalității de șanse).

Prin construcția sa, MDC are o serie de avantaje prin raportare la alte instrumente de coordonare și armonizare de politică publică:

MDC are avantajul major de a nu fi un instrument de politică publică care cere transfer de responsabilități legale de la nivelul național către cel european. MDC este un instrument care se bazează pe angajamente politice voluntare din partea statelor membre, pentru a-și coordona politicile publice din ariile vizate de MDC, bazate pe consens cu privire la scopuri comune.

MDC reprezintă un instrument de politică publică flexibil, care poate fi utilizat în mai multe arii de politici, el poate fi adaptat cu ușurință procedurilor administrative și arhitecturii instituționale și administrative din fiecare țară, dar și particularităților din diversele arii de politică publică vizate.

MDC poate fi un exemplu de politică regulativă eficientă, de succes. Scopurile generale sunt definite la nivel UE, dar guvernele se angajează să acționeze pentru realizarea scopurilor agreeate, elaborarea și implementarea de planuri de acțiuni la nivel național. MDC poate să ducă la convergență de politici, fără a apela la impunerea unor noi măsuri fiscale la nivelul UE.

În *Cartea albă a guvernării europene* (EU Commission: 2001), MDC este prezentată ca o „formă experimentală de guvernare”, un instrument de coordonare de politici publice. Discuțiile asupra reformei guvernării în UE au crescut mult în intensitate în ultima decadă, accentul fiind pus prioritar pe eforturile UE de a aduce mai multă participare în procesele de decizie, de a crește calitatea proceselor consultative și eficacitatea formulilor instituționalizate de coordonare și cooperare inter- și intra guvernamentală. În acest context, MDC este privită ca un instrument care poate crește transparența și participarea democratică, cerând implicare unui evantai larg de actori în procesul de formulare, implementare și evaluare de politici, crescând astfel reprezentarea diverselor perspective de la nivel local, național și european, valorificând experiențele locale, generând un tip nou de responsabilitate pentru factorii de răspundere, pornind de la angajamente comun asumate (Council of EU – 2000 – *The ongoing experience of the OMC*. Presidency Note No. 9088–00, June 13).

MDC are un caracter inovativ și descentralizat, deși Comisia păstrează un rol important de coordonare a procesului. Comparativ cu alte mecanisme de tip „soft law” practicate la nivelul Uniunii Europene, MDC are o serie de caracteristici care o fac deosebit de importantă în eforturile de creștere a calității guvernării la nivel EU, dar și la nivel național, și care o fac mai „consistentă” și mai eficace decât alte forme „soft” de coordonare de politici.

În primul rând, MDC pornește de la premisa unei strânse colaborări interguvernamentale, iar rolul crescut al Consiliului European (alături de Comisie)

în diverse faze ale procesului de coordonare de politici reprezintă o garanție în plus legată de succesul acestei colaborări. Se realizează o monitorizare politică a angajamentelor la cel mai înalt nivel, consiliul jucând un rol important, atât în faza de formulare, cât și în cea de monitorizare.

MDC are proceduri bine structurate și un proces clar stabilit. Procesul de deliberare caracteristic MDC este ciclic și centrat pe rezolvarea problemelor identificate și comun agreat definite, valorificând învățarea prin evaluare comparativă de performanțe. MDC dă posibilitatea coordonării transsectoriale de politici, atât la nivel național, cât și la nivel european, pune accentul pe participarea activă a actorilor sociali, având ca scop explicit creșterea calității proceselor deliberative și a proceselor de învățare comună. În teorie cel puțin, MDC ar trebui să determine creșterea calității participării partenerilor sociali în procesul de decizie. Dar modalitățile și rezultatele proceselor participative la nivel național nu pot să fie schimbate/ îmbunătățite de la nivel european. Gradul în care factorii interesați reușesc să influențeze strategiile naționale în domeniu rămâne încă limitat, participarea la procesul de elaborare a documentelor strategice fiind puternic tributar modelelor participative din fiecare țară. În special pentru noile state membre, acest lucru înseamnă că există încă foarte mult de făcut, atât de către factorii de decizie, cât și de către reprezentanții societății civile, pentru a crește calitatea proceselor de consultare și participare publică. Procesul MDC rămâne limitat atât de către aceste „tradiții” naționale legate de participare, dar și de tipul de economie, poziția țării respective cu privire la problema cooperării în UE, calitatea actorilor sociali, experiența lor.

Elementele noi de guvernare pe care le aduce MDC în zona incluziunii sociale și participării publice a actorilor sociale în procesul de realizare a politicilor sociale indică un interes crescut din partea UE și a statelor membre pentru crearea de suport public prin intermediul instrumentelor participative și implicării în decizie a actorilor societății civile.

Trebuie remarcat elementul de voluntarism inclus în metodologia MDC. Acest fapt reprezintă, în egală măsură, un mare avantaj, dar implică și riscuri. În absența unor elemente de presiune legală, procesul de coordonare de politici operaționalizat prin MDC poate fi foarte incremental, supus permanent unor riscuri politice și de tentația formalismului. Altfel spus, întregul proces MDC ține foarte mult de voința statelor membre de a coopera și a-și coordona acțiunile în domeniul politicilor de protecție socială și incluziune socială, de valoarea intrinsecă a schimbului de experiență și modele de acțiune practice, de presiunea generată de procesul de comparare evaluativă de performanțe. De asemenea, inerentă mecanismului MDC este ideea de transparență, care face posibilă evaluarea comparativă de performanțe și procesul de învățare prin comparație. Pentru ca procesul MDC să se desfășoare în bune condiții este important ca toți actorii implicați, la nivel național și european, să aibe acces la informații și documente, în toate stadiile procesului. Pentru a evita ca procesul MDC să devină unul strict tehnocratic e necesar un efort permanent de

creștere a calității comunicării publice, în așa fel încât categorii largi de cetățeni europeni sau ONG locale să poată urmări și participa la proces. Trebuie spus că procesul MDC încă este foarte puternic cantonat în zona administrativ-birocrațică din statele membre, procesul de elaborare a Planurilor Strategice sunt aproape exclusiv controlate de departamentele ministeriale, parlamentele naționale au un rol limitat în proces, vizibilitatea procesului pentru actorii societății civile este redus.

MDC ÎN DOMENIUL PROTECȚIEI SOCIALE ȘI INCLUZIUNII SOCIALE ÎN ROMÂNIA

Pornind de la reperatele metodologice, obiectivele și principiile stabilite în cadrul *Summit*-ului Consiliului European de la Lisabona din 2000, România a elaborat primul plan național antisărăcie și de promovare a incluziunii sociale, care îmbină elementele-cadru de politică europeană în domeniu cu elemente specifice contextului socioeconomic din România.

În 2001 s-a înființat Comisa antisărăcie și de promovare a incluziunii sociale – CASPIS, al cărei mod de organizare și funcționare a fost formalizată în iulie 2002 prin HG nr. 705/3.06.2002, având ca document strategic Planul național antisărăcie și de promovare a incluziunii sociale – PNAInc. Acesta, la rândul lui, a fost adoptat de către Guvernul României în iulie 2002, prin HG nr. 829/31.06.2002 (Stoica, pg. 304). CASPIS a fost responsabilă atât de elaborarea planului strategic, cât și de punerea lui în practică.

În cadrul PNAInc sunt stabilite obiective strategice, pe termen mediu și lung, privind lupta împotriva sărăciei și promovarea incluziunii sociale pentru perioada 2002–2004 și în perspectivă cu proiecție până în 2012.

PNAInc a fost realizat de către CASPIS într-o logică participativă, în conformitate cu principiile MDC, realizându-se runde de consultări cu partenerii sociali, cu experți guvernamentali și din mediul academic, cu ONGuri activând în domeniul social, cu reprezentanți ai organizațiilor internaționale, precum Comisia UE, Banca Mondială, DFID, PNUD.

CASPIS a funcționat ca structură fără personalitate juridică, aflată în subordinea Primului Ministru, având rol de coordonare de politică publică în domeniu, dar și de creștere a capacității nivelului local de a elabora și gestiona strategii locale antisărăcie și de incluziune socială. Astfel, CASPIS avea în subordine Comisiile Județene Antisărăcie și pentru Promovarea Incluziunii Sociale (CJASPIS), structuri reprezentative la nivel județean (41 de județe și șase sectoare ale municipiului București). La inițiativa CASPIS, cu finanțare DFID, în 2005 au fost realizate ample exerciții de participare publică în patru județe selectate din România, în cadrul unui program-pilot vizând creșterea capacității autorităților locale de a realiza strategii antisărăcie locale în mod participativ, implicând toți factorii interesați (primării, reprezentanți ai structurilor deconcentrate și ai Prefecturii, ONG locale etc.). Planurile județene antisărăcie elaborate în perioada

2002–2004, varianta revizuită a acestor planuri pentru perioada 2004–2008, au vizat facilitarea adaptării direcțiilor generale stabilite în Memorandumul comun de incluziune socială, în contextul local. Tot în 2005 a fost elaborat și aprobat Programul de implementare PNAInc pentru perioada 2006–2008.

Trebuie spus faptul că realizarea structurii CASPIS a reprezentat un moment important în politica socială din România, în special în domeniul politicilor de incluziune socială și antisărăcie. CASPIS și strategia PNAInc s-au dovedit a fi instrumente de politică publică foarte utile și moderne, în concordanță cu trendurile europene în domeniu, integrând în construcția lor principiile MDC.

În 2006 are loc o reformare a sistemului construit până la acea dată, CASPIS este desființată, o parte importantă din atribuțiile ei au fost transferate la Ministerul Muncii și Protecției Sociale, în cadrul Direcției pentru Incluziune Socială. În cadrul aceluiași segment de reformă, la nivel local, au fost înființate în cadrul Direcțiilor de Muncă structuri intitulate Compartimente de Incluziune Socială, care au preluat din sarcinile CJASPIS și ar fi trebuit să continue munca de colectare de indicatori specifici la nivel local. Prin HG 1217/2006 – „privind constituirea mecanismului național pentru promovarea incluziunii sociale din România” a fost înființată o Comisie Interministerială pentru Afaceri Sociale și Sănătate, cu rol de coordonare de decizii de politică publică pentru toate instituțiile guvernamentale implicate în problematica incluziunii sociale și programelor antisărăcie. Prin același act legislativ se desființează CASPIS, rolul acestei structuri fiind transferat nou-înființatei comisii. Această comisie a avut o activitate sporadică, fără consecințe în materia creșterii performanțelor de coordonare de politici publice. Conform prevederilor HG 1217/2006, comisia ar fi trebuit să gestioneze un mecanism de monitorizare a angajamentelor asumate de România în documentele internaționale din domeniul incluziunii sociale, mecanism organizat atât la nivel central cât și județean, să actualizeze indicatorii sectoriali de incluziune socială și să pregătească documentele necesare pentru evaluarea participativă a politicilor din domeniul incluziunii sociale și să redacteze raportul de progres în domeniul incluziunii sociale.

Pentru perioada 2006–2008, România a elaborat primul său Raport național de acțiune în domeniul incluziunii sociale, în calitate de nou stat membru. Pentru această perioadă, obiectivul strategic al României în domeniul incluziunii sociale a fost „Crearea unui societăți incluzive în care să se asigure cetățenilor resursele și mijloacele necesare pentru o viață demnă”. (p. 11). Pentru realizarea acestui obiectiv strategic au fost prevăzute următoarele acțiuni prioritare:

- creșterea generală a standardului de viață al populației și stimularea câștigurilor obținute din muncă prin facilitarea ocupării și promovarea politicilor incluzive;
- facilitarea accesului cetățenilor, și în special al grupurilor dezavantajate la resurse, drepturi și servicii;
- îmbunătățirea condițiilor de viață a populației rome.

Urmează Raportul național privind protecția socială și incluziunea socială 2008–2010, care prezintă astfel obiectivul general în domeniu:

„Obiectivul central al Guvernului României, în ceea ce privește domeniul incluziunii sociale se referă la continuarea eforturilor pentru dezvoltarea unei societăți incluzive bazată pe acordarea de servicii de incluziune sociale integrate dezvoltate având la bază o evaluare reală a nevoilor individului, prin dezvoltarea sectorului terțiar și prin asigurarea oportunităților egale pentru toți, cu accent deosebit pe persoanele vulnerabile. Totodată, se vor căuta soluțiile pentru a crește implicarea persoanelor, familiilor sau comunităților în procesul de luare a deciziilor, precum și în procesul de implementare a măsurilor, acest fapt constituindu-se în unul dintre punctele slabe ale principalelor provocări pentru următoarea perioadă de raportare, respectiv 2008–2010. Aceasta se referă la:

- prevenirea marginalizării sociale, continuarea eforturilor pentru a îmbunătăți accesul cetățenilor la drepturile lor sociale;
- dezvoltarea de programe multidimensionale de prevenție, astfel încât să se evite ajungerea cetățenilor în situații de excluziune;
- implementarea de măsuri personalizate, prin intervenții țintite atunci când este identificat un potențial risc ce ar putea conduce la o deteriorare a condițiilor de viață;
- îmbunătățirea accesului la resurse al familiilor aflate în situație de excluziune socială, fapt ce poate contribui la creșterea gradului de bunăstare a societății;
- monitorizarea programelor dezvoltate de către autoritățile responsabile și dezvoltarea unui sistem de raportare cu o periodicitate bine stabilită privind progresele realizate;
- organizarea de campanii de sensibilizare și informare continuă a cetățenilor cu privire la drepturile lor.

Pentru a putea face față tuturor acestor provocări trebuie ca autoritățile publice să-și concentreze acțiunile spre facilitarea accesului diferitelor instituții/organisme/ autorități/ persoane fizice publice sau private la absorbția cât mai mare și mai ales eficientă a fondurilor structurale. Implementarea angajamentelor acestui raport se află sub auspiciile primului ciclu de accesare a fondurilor structurale de către România” (p. 20–22).

În cadrul raportului sunt stabilite cele trei obiective prioritare:

1. Creșterea gradului de ocupare a persoanelor defavorizate.
2. Promovarea politicilor familiale integrate prin promovarea unui pachet de măsuri eficiente de prestații sociale și servicii sociale.
3. Continuarea eforturilor pentru îmbunătățirea condițiilor de viață ale cetățenilor de etnie romă.

Pentru realizarea obiectivului 1, au fost prevăzute o serie de acțiuni „complexe și multidisciplinare”:

A. Promovarea economiei sociale

„– Dezvoltarea unui cadru legislativ coerent, adecvat specificităților naționale dar armonizat cu legislația europeană, care să asigure bazele necesare creării sectorului „economie socială” în România”;

- realizarea de proiecte-pilot de economie socială, care ulterior pot fi rePLICATE la nivel național, în zone identificate ca fiind cu probleme sociale;
- formarea în domeniul economiei sociale atât a specialiștilor din sistemul social cât și a managerilor de întreprinderi sociale, dar și a persoanelor din grupurile dezavantajate;
- promovarea unei campanii naționale de informare și promovare a economiei sociale în România, precum și de conștientizare a societăților comerciale cu privire la responsabilitățile sociale ce le revin;
- dezvoltarea unui Centru național de resurse care va oferi consultanță și sprijin noilor inițiative de economie socială” (p. 24).

B. Integrarea pe piața muncii a persoanelor cu handicap

„– Dezvoltarea de instrumente de evaluare vocațională a persoanelor cu handicap;

- susținerea dezvoltării și diversificării serviciilor sociale orientate spre integrarea persoanelor pe piața muncii;
- implementarea de programe de formare profesională pentru specialiștii din domeniu, astfel încât să poată organiza serviciile nou-create” (p. 25).

Pentru realizarea obiectivului 2, acțiunile prevăzute sunt următoarele:

- „– continuarea dezvoltării programelor de servicii sociale integrate și de calitate, ca principal mijloc de combatere a excluziunii sociale;
- creșterea investițiilor pentru asigurarea educației preșcolare de calitate și accesibile;
- facilitarea accesului la o locuință decentă, inclusiv la locuințe sociale;
- acordarea de subvenții pentru familiile tinere cu venituri mici;
- susținerea familiilor cu persoane dependente (persoane vârstnice, persoane cu handicap): ajutor la domiciliu, servicii de zi, încurajarea participării persoanelor dependente la activități intelectuale, culturale și sociale, programe de consiliere și susținere a familiei pentru a acorda îngrijire;
- crearea de rezidențe comunitare și de centre de îngrijire;
- activitățile extrașcolare organizate în școli, în afara timpului de studiu, în perioada programului de lucru al părinților (culturale, sportive etc.);
- susținerea familiilor cu copii printr-un pachet de prestații sociale adecvat;
- dezvoltarea de programe de sănătate care să faciliteze protecția maternală și infantilă ce se adresează familiilor, femeilor gravide și copiilor în vârstă de sub 6 ani, în cadrul cărora se permit intervenții pluridisciplinare (medic, puericultor, psiholog, asistent social etc.)” (p. 26–27).

Obiectivul 3 are prevăzute următoarele măsuri:

„Având la bază rezultatele cercetărilor realizate, precum și a rezultatelor implementării strategiei naționale privind îmbunătățirea situației populației de etnie romă, prioritățile Guvernului României se axează pe o serie de măsuri care să conducă la incluziunea socială a acestei categorii:

- favorizarea accesului la serviciile de sănătate primară, prin creșterea numărului de persoane de etnie romă înscrise pe listele medicilor de familie;

- continuarea programelor de formare și pregătire a mediatorilor sanitari și mediatorilor școlari;
- îmbunătățirea participării școlare a persoanelor de etnie romă, reducerea analfabetismului și a abandonului școlar;
- dezvoltarea programelor naționale destinate încadrării în economia formală prin dezvoltarea de locuri de muncă plătite și creșterea abilităților profesionale;
- promovarea politicilor antidiscriminatorii, prin realizarea de campanii naționale de conștientizare” (p. 29).

La sfârșitul anului 2009 a avut loc un proces de consultare publică organizat de către Ministerul Muncii, Familiei și Protecției Sociale având ca scop evaluarea participativă a măsurilor de politică publică din domeniul incluziunii sociale incluse în Strategia națională privind protecția socială și incluziunea socială 2008–2010 și diseminarea de informație în legătură cu mecanismul MDC. Această acțiune consultativă a fost organizată în cadrul unui program Phare privind „Asistența tehnică pentru promovarea campaniei naționale de conștientizare în domeniul incluziunii sociale”, gestionat de către minister.

Procesul consultativ și de informare a demarat în iunie 2009, printr-o conferință națională pentru promovarea incluziunii sociale, ale cărei concluzii au fost integrate în Planul național de acțiune 2010–2012. Au urmat patru conferințe organizate la nivel local. Din rapoartele celor patru conferințe organizate la nivel local reies câteva probleme structurale ale politicii de incluziune socială, semnalate de către actorii locali. Au fost semnalate probleme legate de capacitatea de analiză a impactului în domeniul incluziunii sociale, aceste probleme pornind chiar de la lipsa de consistență tehnică a documentelor de politică publică în domeniu. Este greu, dacă nu imposibil, să se determine impactul acestor politici, în condițiile în care în documentele strategice există doar obiective general formulate, neconcretizate în rezultate de atins și fără stabilirea unor niveluri de schimbare concrete, cu indicatori de rezultat (sau impact) adecvați.

O a doua categorie de probleme se referă la nevoia de informație structurată („hărți”) privind cererea și oferta de servicii și prestații sociale, privind nevoile identificate de serviciile sociale. După desființarea CASPIS, noul mecanism de politică publică nu a mai reușit să susțină și să dezvolte sistemul de monitorizare la nivel național. Astfel, colectarea sistematică a datelor care să alimenteze sistemul de decizie din domeniu a fost realizată deficitar, lucru semnalat de către toți actorii de la nivel local. Strategiile locale în domeniu sunt realizate fără a avea la bază o analiză a nevoilor, fără o cunoaștere a pieții de servicii sociale și lipsite de o analiză a contextului european și național în care operează actorii locali.

A treia categorie de probleme semnalate sunt legate de nevoia de a pune un mai mare accent pe politicile de ocupare, de a încadra mai bine măsurile de ocupare în cadrul politicilor locale și naționale privind incluziunea socială.

Mecanismul MDC, ca nou mod de guvernare și mecanism de politică publică flexibil, își propune să aducă un plus de coerență și eficacitate în politica publică europeană, în special în domeniul politicilor sociale, dificil de coordonat prin

mecanisme clasice de tip „hard law”. Mecanismul de politică publică instituit de MDC are o structură duală. Pentru a fi eficace el presupune, pe de-o parte, existența unor proceduri clare de monitorizare, implementare și evaluare a politicilor în domeniu, care să permită producerea și schimbul de experiență și practici în zona politicilor vizând incluziunea socială la nivel european. Pe de altă parte, mecanismul MDC trebuie să fie deschis participării, să dispună de aranjamente stabilite la nivel național de către factorii de decizie responsabili pentru a încuraja și susține participarea factorilor interesați. Altfel spus, buna aplicare a MDC presupune existența unui proces de consultare publică structurat și asumat ca atare de către autoritățile publice. MDC poate avea o influență asupra politicilor naționale din domeniul incluziunii sociale, în sensul acordării lor la contextul de idei și politici europene, prin mecanisme de diseminare de idei și învățare. Dar acest lucru se poate realiza doar dacă există disponibilitatea internă de a se deschide către acest proces.

Nu trebuie uitat faptul că obiectivul dominant al MDC îl reprezintă creșterea eficacității coordonării de politici în arii sectoriale sensibile, în care nu există instrumente normative puternice, de tipul reglementărilor europene, vizând ca rezultat reducerea sărăciei la nivelul UE. Acest obiectiv nu se poate realiza dacă nu dăm atenție considerabilă aspectelor participative și de largă consultare publică pe teme importante, precum politicile sociale și incluziunea socială. MDC are potențialul de a realiza acest obiectiv de coordonare eficientă, de a fi un instrument util în aplicare principiului subsidiarității, a aplicării principiilor bune guvernări, de a crește coerența colaborării inter- și intrasectoriale, dar numai dacă nu considerăm procesul MDSC ca pe o „temă pentru acasă” dată de Bruxelles.

BIBLIOGRAFIE

1. Kohl, J., Valhlpahl, T., *The Open Method of Coordination as an Instrument for Implementing the Principle of Subsidiarity?*, articol prezentat la Conferința anuală a Institutului european pentru Securitate Socială (EISS), Roma, septembrie 2004.
2. Mărginean, I., *Coordonarea deschisă a politicilor sociale în UE. Puncte de reper pentru România*, în „Calitatea Vieții”, nr. 2, 2003.
3. Overdevest, C., *The Open Method of Coordination, New Governance, and Learning: Towards a Research Agenda*, New Governance Project Working Paper, University of Wisconsin-Madison, iulie 2002, disponibil on-line la <http://www.wisc.edu/wage/papers/OMCtr2.pdf>.
4. Pochet, P., *Méthode ouverte de coordination et modèle social européen*, Working Paper, No. 03/01, Institute for European Studies, University of Montreal-McGill, 2001.
5. Pochet, P., *Employment: The Last Year Before Change*, în Pochet, P., Degryse, C. (eds.), *Social Developments of the European Union 2001*, European Trade Union Institute and Observatoire Social Européen, Brussels, 2002, pp. 57–83.
6. Sakellariopoulos, T., *The Open Method of Coordination: A Sound Instrument for the Modernization of the European Social Model*, în Sakellariopoulos, T., Berghman, J., (eds.), *Connecting Welfare Diversity within the European Social Model*, Antwerpen, Intersentia, 2004, pp. 55–92.
7. Swinnen, H., *The NAPInclusion*, Social Inclusion Forum, Synthesis report, Ireland, Verwey-Jonker Institute, 2007, disponibil online la www.peer-review-social-inclusion.net.
8. Stoica, L., termen „Incluziune Socială”, în Zamfir, C., Stănescu, S., (coord.), *Enciclopedia dezvoltării sociale*, Iași, Editura Polirom, 2007, pp. 300–302.

9. Zeitlin, J., *Social Europe and Experimentalist Governance: Towards a New Constitutional compromise?*, European Governance Papers EUROGOV No. C-05-04, disponibil on-line la <http://www.connex-network.org/eurogov/>, 2005.

10. *** CEC (1999), Communication from the Commission „A concerted strategy for modernising social protection”, COM (99) 347 final of 14 July 1999 http://europa.eu.int/comm/employment_social/soc-prot/social/com99-347/com99-347_en.pdf).

11. *** CEC (2000), Communication from the Commission „The Future Evolution of Social Protection from a Long-term Point of View: Safe and Sustainable Pensions”, COM (2000) 622 final of 11 October 2000 (http://europa.eu.int/eur-lex/en/com/cnc/2000/com2000_0622en01.pdf).

12. *** CEC (2001a), Communication from the Commission „Strengthening the local dimension of the European Employment Strategy”, COM (2001) 629 final of 6 November 2001 (http://europa.eu.int/eur-lex/en/com/cnc/2001/com2001_0629en01.pdf).

13. *** CEC (2001b), Communication from the Commission „The Future of Health Care for the Elderly: Guaranteeing Accessibility, Quality and Financial Viability”, COM (2001) 723 of 5 December 2001 (http://europa.eu.int/eur-lex/fr/com/cnc/2001/com2001_0723fr01.pdf).

14. *** CEC (2001c), Communication de la Commission „Supporting national strategies for safe and sustainable pensions through an integrated approach”, COM (2001) 362 of 3 July 2001 (http://europa.eu.int/eur-lex/en/com/cnc/2001/com2001_0362en01.pdf).

15. *** CEC (2002a), Communication from the Commission on Streamlining the Annual Economic and Employment Policy Co-ordination Cycles, COM (2002) 487 of 3 September 2002 (http://europa.eu.int/eur-lex/en/com/rpt/2002/com2002_0487en01.pdf).

16. *** CEC (2002b), Communication from the Commission „The European social dialogue, a force for innovation and change” and Proposal for a Council Decision establishing a Tripartite Social Summit for Growth and Employment, COM (2002) 341 final of 26 June 2002 (http://europa.eu.int/eurlex/en/com/pdf/2002/com2002_0341en01.pdf).

17. *** *Presidency Conclusions*, European Council (2000a), Lisbon European Council 23 and 24 March 2000.

18. *** *Presidency Conclusions*, European Council (2000b), Nice European Council 7, 8 and 9 December 2000.

19. *** *Presidency Conclusions*, European Council (2001a), Stockholm European Council 23 and 24 March 2001.

20. *** *Presidency Conclusions*, European Council (2001b), Goeteborg European Council 15 and 16 June 2001.

21. *** *Presidency Conclusions*, European Council (2001c), Laeken European Council 14 and 15 December 2001.

22. *** Commission of the European Communities (2000), Proposal for a decision of the European Parliament and of the Council establishing a programme of Community action to encourage cooperation between Member States to combat social exclusion. COM/2000/0368 final. Brussels.

23. *** Commission of the European Communities (2001a), Communication from the Commission to the Council, the European Parliament and the Economic and Social Committee – Supporting national strategies for safe and sustainable pensions through an integrated approach. COM/2001/0362 final, Brussels.

24. *** Commission of the European Communities (2001b), Communication from the Commission to the Council, the European Parliament, the Economic and Social Committee and the Committee of the Regions, *The future of health care and care for the elderly: guaranteeing accessibility, quality and financial viability*, COM/2001/0723 final, Brussels.

25. *** Commission of the European Communities (2001c), *European Governance: A White Paper*, COM/2001/428, Brussels.

26. *** Commission of the European Communities (2008), Communication from the Commission to the European Parliament, The Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions, *A renewed commitment to social Europe: reinforcing the Open Method of Coordination for Social Protection and Social Inclusion*, COM/2008/418 final.

27. *** Council of the European Union (2000b), *Objectives in the fight against poverty and Social Exclusion*, SOC 470, Brussels, 30 November 2000.
28. *** Council of the European Union (2001b), *Joint Report on Social Inclusion*, SOC 538, Brussels.
29. *** Council of the European Union (2001b), *Joint Report on Social Inclusion*, SOC 538, Brussels.
30. *** Council of the European Union (2002a), Council Decision of 18 February 2002 on guidelines for Member States' employment policies for the year 2002, in „Official Journal”, L 060, 01/03/2002, pp. 0060 – 0069.
31. *** Council of the European Union (2002b), *Initial Report on health care and care for the elderly*, SOC 82, Brussels, 25 February 2002.
32. *** Council of the European Union (2002c), *Fight against poverty and social exclusion: common objectives for the second round of National Action Plans*, SOC 508, Brussels, 25 November 2002.
33. *** Council of the European Union (2003), Council Decision of 22 July 2003 on guidelines for Member States' employment policies for the year 2003, in „Official Journal”, L 197, 05/08/2003, pp. 0013 – 0021.
34. *** *Joint Report by the Commission and the Council on social inclusion*, Council of the European Union (2004), SOC 115, Brussels, 5 March 2004.
35. *** *Strengthening the social dimension of the Lisbon Strategy*, European Anti Poverty Network, Proposals from The European Anti Poverty Network (EAPN), July 2007.
36. *** Guidance note for preparing national strategy reports on social protection and social inclusion 2008–2010 (aici se găsesc toate rapoartele Statelor Membre, inclusiv România): http://ec.europa.eu/employment_social/spsi/strategy_reports_en.htm.

The Open Method of Coordination (OMC) is now considered a new method of governance, promising more effectiveness and coherence in European policy-making. The present article intends to present the main characteristics of OMC policy instrument, its evolution during the last decade and the implications for new Member States as Romania. The OMC as policy instrument has a dual structure: to one side is a policy instrument generating common knowledge production and, to the other side is a policy process aiming to support participation, to encourage the public authorities to open the policy process to various stakeholders in social policy area. This article examines the conditions in which the OMC is implemented in Romania, as a new EU Member State, and the conditions which can make Romania to take advantage of the OMC policy framework.

Keywords: governance, social/policy, social inclusion, participation.